

noviny pre občanov a priateľov obce Pravenec

Pravenčan/ka

MAREC 2024 - Číslo 1 - ROČNÍK XVI. - trojmesačník

Sviatky jari sú tu zas, oslávte ten krásny čas!

Krehký jarný kvet po chladnej zime víťazne otvoril svoje lístky na teplom slnku, naplnil vzduch nádhernou vôňou, rozveselil zrak svojimi farbami. Víťazne jar! Jeden z najarchaickejších zvykov, ktorý sa zachoval do dnešných čias, je vynášanie Moreny. Konal sa koncom zimy a vyjadruje túžbu ľudí skončiť s chladným počasím, a privolať teplé lúče slnka, nakoľko Morena symbolizuje zimu. Preto ak ľudia chceli, aby prišla jar, museli ju zabiť, utopiť v potoku alebo upáliť. Mala podobu slamenej figúry oblečenej do ženských šiat, ktoré niesli mladé devy so spevom k potoku.

Máj je pôvodne mladý stromček, ktorý má symbolický význam a bol tiež výrazom prírodného mýtu o boji zimy s jarou, smrti so životom - symbol obnovujúcej sa prírody na jar. Túto tradíciu si ešte pripomenieme v našej obci v posledný aprílový deň.

Najstarší a najvýznamnejší sviatok kresťanského cirkevného roka je Veľká noc, ktorá má na Slovensku dlhú tradíciu osláv a zvykov. Radosť z príchodu jari ľudia oddávajú oslavujú šibačkami, oblievačkami a veľkonočnými dekoráciami.

Nech veľkonočné sviatky krásne máte, nech slniečko a teplúčko si užívate, a nielen slnko nech Vám žiari, ale aj šťastie, úsmev v tvári.

Praje redakčná rada!
Mgr. Jolana Majzlanová

Emília Hanusková

Kvetinártstvo Mariana

Všade ticho, čo občas býva zvykom.

Iba zvuk prírody vlečie sa. Horou, lúkami aj lesom.

Vtedy si uvedomím, kde som.

Vietor od vody vnáša myseľ do pohody.

V okamihu privriem oči a za slnkom hlavu otočím...

Ako víla z rozprávky zatancujem si s dlaňami do dialky.

Pod Starým hájom, na tej známej lúke.

Pomedzi oblaky slnko sa predrať snaží, ostýchavo na svet máva.

Pohľad na nebo dušu hladí, príjemné teplo dáva.

Všetko vôkol hrá farbami, akoby čarovný prútk krajiny sa dotkol.

Tóny zimy strácajú na sile a vôňa jari v plnej presile vzduch opája.

Vtom z výšky hlas sa ozýva:

Vítam Ťa, človek z Pravenca - dušou aj telom.

Len smelo nasaj krásu, ktorú zočíš. Skvelý pocit, však?

S úsmevom i radosťou v srdci prikývnem, že je tomu tak.

Marianna Šovčíková

Pripravované akcie v našej obci:

Stavanie mája -

posledný aprílový deň

Kalendár vývozu odpadu z PET, VKM (tetrapak), kovov a papiera

Apríl	Máj	Jún	Júl	August	September	Október	November	December	
10. 26.	8. 24.	12. 8.	10. 6.	14. 3.	11. 27.	9. 25.	13. 22.	11. 7.	- Plasty - Papier

Zo života obce

Zo zasadnutí obecného zastupiteľstva

Od posledného vydania našich novín sa obecné zastupiteľstvo zišlo jedenkrát, a to 13.3.2024 a prijalo uznesenia, ktorými:

a) schvaľuje

- Všeobecne záväzné nariadenie č. 1/2024 zo dňa 13.03.2024, o nakladaní s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi na území obce Pravenec
- návrh - použitie prostriedkov z rezervného fondu v celkovej výške **108 330 €**

a) Kanalizácia a ČOV v obci Pravenec – štúdia	11 280 €
b) Projekt na výťah Obecný dom	5 000 €
c) Projektová dokumentácia na rekonštrukciu obecného domu	15 000 €
d) Modernizácia kancelárskych priestorov podateľne a kancelárie starostu obce	30 000 €
e) Projektová dokumentácia a geometrické zameranie pre projekt opravy komunikácie pred domom p. Dunku a poľnej cesty a následného odvodnenia	6 000 €
f) Projekt spevnenie a vysypanie poľnej cesty pod Mokradou	1 500 €
g) Vybudovanie spevnenej plochy na kompostovisku	10 000 €

h) Kolektory na futbalové šatne, zvod a bojler 12 500 €

i) Rozšírenie kamerového systému - Dedina 4 800 €

Vytvorenie kamerového systému - Kolónia 9 300 €

j) Dofakturovanie prístrešku pre traktor 2 950 €

- návrh rozpočtového opatrenia č. 1/2024, ktorým sa mení rozpočet obce na rok 2024

- návrh zásad hospodárenia s majetkom obce Pravenec

- Záverečný účet obce Pravenec a celoročné hospodárenie za rok 2023 bez výhrad

- použitie prebytku rozpočtového hospodárenia

191 703,38 € na: tvorbu rezervného fondu z prebytku upraveného rozpočtového hospodárenia (bez finančných operácií) 109 838,34 €

tvorbu rezervného fondu zo zostatku prostriedkov z finančných operácií 81 865,04 €

- vyradenie majetku obce na základe inventarizácie majetku obce vykonanej k 31.12.2023 v zmysle návrhu inventarizačnej komisie

- zámer prevodu pozemkov parc. č. EKN 249/2 o výmere 338 m² a parc. č. EKN 3935/3 o výmere 114 m², z dôvodu hodného osobitného zreteľa, ktorý spočíva v tom, že žiadateľ sa o uvedené pozemky dlhodobo stará a využíva ich ako záhradu. Ide o dôvod osobitného zreteľa v zmysle článku 13 ods. 1 písmeno e) zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce Pravenec – žiadateľ Peter Henčel, Jesenského 538/9, 971 01 Prievidza

- predpokladaný zámer od žiadateľa Marián Dietrich, Pravenec 346, 972 16 Pravenec - použitia časti parcely č. 934 k. ú. Pravenec, na prechod k plánovanému rozšíreniu plánovaných služieb s tým, že po doručení štúdie od žiadateľa, bude opätovne prebiehať schvaľovací proces s konkrétnym určením danej časti parcely

- žiadosť o uzatvorenie nájomnej zmluvy od žiadateľa Stolnotenisový klub Pravenec o prenájme priestorov v obecnom dome dňom 1.4.2024

- žiadosť o ukončenie nájomnej zmluvy dohodou ku dňu 31.3.2024, od žiadateľa Marek Cagáň, Pravenec 152, 972 16 Pravenec

- ukončenie nájomnej zmluvy dohodou ku dňu 31.3.2024, od žiadateľa Lubená o. z., IČO: 00629065, 972 16 Poluvsie, nakoľko sa dohodnutý priestor nevyužíva

- ukončenie zmluvy o nájme priestorov medzi obcou Pravenec a Lenkou Kmecovou, Pravenec 351, 972 16 Pravenec, z dôvodu nevyužívania priestorov zo strany nájomcu

- ukončenie zmluvy o nájme priestorov medzi obcou Pravenec a Rímskokatolíckou cirkvou, farnosťou Nedožery - Brezany, z dôvodu nevyužívania priestorov zo strany nájomcu

- ukončenie nájomnej zmluvy o nájme medzi obcou Pravenec a Jednotou dôchodcov na Slovenku, základná organizácia č. 17 v Pravenci, výpovedou zo strany obce Pravenec, z dôvodu zániku nájomcu

- návrh nájomnej zmluvy od žiadateľa PD Horná Nitra so sídlom v Nedožeroch – Brezanych na nájom pozemkov na poľnohospodárske účely

- opakované použitie časti RF vo výške 500 000 € na termínovaný účet na dobu viazanosti 12 mesiacov na základe ponuky VUB a. s.

b) predbežne súhlasí

- s umiestnením boxu Balíkovo na vybranom pozemku vo vlastníctve obce Pravenec, pričom finálne rozhodnutie obecné zastupiteľstvo vykoná schválením navrhutej nájomnej zmluvy po vybratí vhodného pozemku – žiadosť spoločnosti Slovak Parcel Service, s. r. o. so sídlom Senecká cesta 1, 900 28 Ivanka pri Dunaji

c) berie na vedomie

- správu nezávislého audítora k účtovnej závierke obce Pravenec za rok 2022

- informáciu o rozpočtovom opatrení č. 9/2023 v kompetencii starostu obce, ktorým sa mení rozpočet obce na rok 2023

- správu hlavného kontrolóra obce o kontrolnej činnosti za rok 2023

- správy hlavného kontrolóra obce o výsledku kontroly č. 1/2024 – 1,2,3,4

- správu starostu obce o činnosti obce za rok 2023

d) poveruje

- starostu obce v kooperácii so žiadateľom PhDr. Eva Zábajniková, Pravenec 358, 972 16 Pravenec, vytvorí geometrický plán na časť parcely č. 952/9, k. ú. Pravenec, pričom obecné zastupiteľstvo bude v konaní v tejto veci pokračovať po vytvorení geometrického plánu

Celé znenia dokumentov si môžete preštudovať na

stránke **www.pravenec.sk**

Marián Kmeťko - starosta obce

Poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, daň z nehnuteľností a daň za psa

Výška poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na osobu a rok je 29,28 eur.

Sadzby dane z nehnuteľností a dane za psa sa pre rok 2024 nezmenili, čo znamená, že občan – daňovník, zaplatí v roku 2024 daň z nehnuteľností a daň za psa v rovnakej výške ako v roku 2023. Samozrejme za predpokladu, že nedošlo ku zmene predmetu dane na strane daňovníka.

Poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, daň z nehnuteľností a daň za psa Obecný úrad v Pravenci bude vyberať posledný aprílový týždeň, to je od 22.4. do 26. 4. 2024 počas stránkových aj nestránkových dní.

Občania si v týchto dňoch budú môcť rozhodnutia na uvedenú miestnu daň a poplatok iba prevziať, a uhradiť cez internet banking (elektronicky).

Volby prezidenta SR - výsledky prvého kola v obci Pravenec

Dňa 23.3.2024 sa uskutočnilo prvé kolo prezidentských volieb, z ktorých prinášame krátku štatistiku za našu obec:

Okrsk č. 1

Počet voličov zapísaných v zozname voličov	604
Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní	352
Počet voličov, ktorí odovzdali obálku	352
Počet platných hlasov odovzdaných pre všetkých kandidátov	351

Okrsk č. 2

Počet voličov zapísaných v zozname voličov	447
Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní	310
Počet voličov, ktorí odovzdali obálku	310
Počet platných hlasov odovzdaných pre všetkých kandidátov	310

Počet platných hlasov jednotlivých kandidátov:

	okrsok č. 1	okrsok č. 2
1. Andrej DANKO, JUDr.	1	1
2. Patrik DUBOVSKÝ, Mgr., PhD.	1	1
3. Krisztián FORRÓ	1	1
4. Štefan HARABIN, JUDr.	39	38
5. Ivan KORČOK, Ing.	167	156
6. Marian KOTLEBA, Ing. Mgr.	0	0
7. Ján KUBIŠ, Dr. h. c. Ing.	14	5
8. Igor MATOVIČ, Mgr.	9	1
9. Milan NÁHLIK, Mgr.	1	1
10. Peter PELLEGRINI, Ing.	118	105
11. Róbert ŠVEC, Mgr.	0	1

Počet hlasov pre kandidáta, ktorý prestal byť voliteľný a kandidáta, ktorý sa práva kandidovať vzdal:

1. Andrej DANKO, JUDr.	1	1
2. Róbert ŠVEC, Mgr.	0	1

Z celkového počtu voličov 1051 sa hlasovania zúčastnilo 662 voličov, t. j. 62,99 %.

Druhé kolo sa uskutoční 6.4.2024.

Spracovala: Jana Kmeťová

Fašiangy - čas veselosti a zábavy

Fašangy už prišli, ta doraz odejdu,
parobci še žeňa, na vohľady idu.
A tak jeden večar sme še vystrojili,
žeby sme še dakuz dživkom zapačili.
Šnihu bars nebulo, išli sme vešelo,
prišli do valala, slunko nešvicilo.
A na toto šcesce štreli sme bačika,
chceli sme pripalic, nemali švablíka.
A un nam ukazal dze tote byvaju,
v ktorym to dome dzivky vydavaju.
Ľem co sme tam prišli, do oblačka kukli,
od sameho šmichu dobre sme nepukli.
Stary pipku žmoli, mlada vyšivala,
stara na posceli ploščice lapala.
Ľem co sme vkročili daľej do prikleta,
buchli sme hlavami hore do firštoka.
A v totym prikľece cma jak v komiňe,
padli sme do šafla, dze buli pomyje pre šviňe.
A ja jim hutorim: „stary dobrym krešú,
kedz im pod perinu kury vajca nešu!“

autor: Božka Obertová
úprava: rodina Tipulová

S príchodom Troch kráľov sme sa začiatkom januára už definitívne dostali do obdobia fašiangov a Turíc. Aj keď bolo obdobie medzi Vianocami a Veľkou nocou považované skôr za čas plesov, naši starí rodičia tieto týždne vnímali inak. Vianoce patrili spolu s Veľkou nocou a Turícami medzi hlavné kresťanské sviatky. Tradičné obdobie veselosti a zábavy, hodovania a pitia sa nezaobišli bez svojich jedinečných tradícií a zvykov. Inak tomu nebolo ani v našej obci - 3. februára 2024 putoval fašiangový sprievod v hojnom počte s maskami po uliciach Kolónie a končil večernou zábavou. 10. februára 2024 pokračovali aj v Dedine, kde končili pochovávaním basy, ktorá sa lúčila so slovami „Spánok nebudem mať dlhý, celkovo len šesť týždňový, za ten čas fľašu vyprázdniť a svieža sa k vám navráťim“. Poďakovanie za fašiangové hodovanie patrí všetkým, ktorí už čakali pri svojich bráničkách a vchodoch s bohatým pohostením a výslužkou. Naši kuchári nás pohostili z darovaných klobások, slaniny a vajčiek - Vladino Pekara, Naďa Hanusková so synom Erikom a Mariana Haviarová Hranaiová. O hudobnú produkciu sa postarali DJ Urbi a Roman Barényi. Za organizovanie oboch akcií patrí tiež poďakovanie Komisii pre kultúru, šport mládež a vzdelávanie v Pravenci a OcÚ v Pravenci.

Mgr. Jolana Majzlanová

Tradície Pravenca v premenách času II.

Z priestorových dôvodov sa nemôžeme venovať celému bohatstvu ľudovej kultúry, ktoré ale bude obsiahnuté v Monografii Pravenca. V tomto príspevku spomeňme aspoň tie najvýznamnejšie.

Svadba

Svadba bola kedysi udalosťou pre celú dedinu. Do postavenia Kultúrneho domu v roku 1938 sa veselili odohrávali v dome nevesty alebo v krčme. Mládenci si brali dievčatá z cudzej dediny len výnimočne. Významnú úlohu pri výbere partnera zohrávala rodina. Prvým krokom boli obojstranné návštevy rodičov, tzv. prepáčky, teda doslova preskúmanie vhodnosti nádejnej rodiny. Ak rodina vyhovovala, nasledovali pytačky. Tých sa už nezúčastňovali rodiny, ale nádejný mladý zať požiadal tzv. pytača, niekoho z blízkej rodiny. Popíjalo sa hriatô, takže čoskoro zmizli všetky komunikačné zábrany, a tak sa mohlo dohodnúť všetko podstatné k svadbe. Ďalšou fázou bolo zvanie, ktoré mali na starosti prvý družba a prvá družica. Prekvapuje, že svadba sa konala vždy v pondelok a trvala do utorka. Samozrejme v zime, keď nebolo práce na poli. V nedeľu pred svadbou doniesla každá gazdiná, ktorá bola pozvaná na svadbu, do domu mladého zaťa pocty, štyri okrúhle koláče. Gazdiné z nevestinej strany zase doniesli obrovské radostníky, ktoré bývali dlhé až 180 cm! Nedeľa, deň pred svadbou, pokračovala varkami, teda zábavou, ktorá ale končila pred polnocou. Nadišiel pondelok, deň sobáša. Svadobníci sa pohli na vyzdobených vozoch do domu mladej nevesty a odtiaľ šli na sobáš do Brezian. Zo sobáša sa šlo do „hospody“, teda krčmy. V utorok nasledovalo začepčenie a, samozrejme, zábava. Jedným z vrcholov bolo delenie radostníka a odovzdávanie darov, zvyčajne praktického využitia. V stredu prišli na veselicu vzdialení príbuzní alebo tí, ktorí nemohli na svadbu prísť.

Dnešné svadby sú už zvyčajne menej početné, tradičné(?) v sobotu a zo starých zvykov sa zachovalo hlavne odčepčenie - v skutočnosti to bolo ale niekedy začepčenie, pretože čepiec nosili vydaté ženy.

Pohreb

Aj smutné udalosti mali svoj zaužívaný poriadok. Celá rodina sa snažila byť v posledných hodinách umierajúceho pospolu, tak ako aj dnes. Po umretí zastavili hodiny, čo malo symbolický a aj praktický význam - aby sa vedelo, kedy došlo k úmrtiu. Obrátilo sa zrkadlo ako znak márnivosti. Mŕtveho prezliekli do nedeľných šiat a položili na dosky. Otvorili aj okno, aby duša mohla bez prekážky odletieť. Na noc a aj potom chodili na návštevu príbuzní a modlili sa, pomáhali s organizáciou pohrebu a snažili sa zmierniť smútok pozostalých. Dojímavými boli odpytovačky, ktorými sa organista v mene mŕtveho lúčil s príbuznými a priateľmi. Potom nasledovali vykladania, keď zase príbuzní vyrozprávali zásluhy nebohého.

Truhlu niesli chlapi na drúčkoch, pričom hlavne v zime to bolo strmým svahom dosť náročné. Pohreby boli jednoduché, skromné a len pri mladých boli okázalejšie. Hroby sa označili dreveným krížom alebo honosnejším kovovým. Najstaršie datované pomníky boli z roku 1837, dnes už neexistujú. Dnešné hroby sú mramorové, opatrené pomníkom. Zmenili sa aj kary. Kým v minulosti boli krátke a skromné, len s prípitkom, tak dnes sú to často hostiny, aj keď veľmi dôstojné. K tradičnému hrobovému pochovávaniu pribudla ako alternatíva kremácia, ba v poslednej dobe aj rôzne formy ekologického pochovávaní.

Spracoval: Jozef Majzlan

Zbojník z Pravenca II.

Šťastie bolo, keď vás začali lámať od hlavy, lebo už trup a nohy ste necítili - nikdy. Ak to začalo naopak, tak to bolo pravé nešťastie.

Aby som sa vrátil k Pravencu a príhode, čo Jozef spomína, tak ceny za kata boli vysoké a zvlášť pri ceste mimo pracoviška, ako napríklad pri upalovaní, ktoré spomína. Pretože kat musel mať zarátané cestovné náklady a náklady na drevo napríklad. V Prešporku v 18. storočí to riešili ako problém, lebo kati si pýtali veľa. A tak sa spísal akýsi cenník výkonov ako u zubára. Takže ak vás bolo treba upáliť, obesiť alebo vám oddeliť hlavu od tela mimo katovej "ordinácie", nebol to pre dedinu lacný špás. Ak vás na popravisku oslobodili, tak kat dostal aspoň "na malinovku", teda aspoň preplatenie cesty, prípadne chystania popraviska...

Tak ako v okolí Pravenca a uvedenej bezbožnej ženy z chotára to v tom 18. storočí bola asi bežná klasika. V tom istom storočí v Bratislave obvinili jednu čarodejnicu, čo by nám mohlo pomôcť pochopiť, čo je to čarodejnica v tom čase. V Bratislave jednej "pani zlatej", ako sa ľudovo hovorí, pripravili 23 vopred spísaných čarov, ku ktorým sa do bodky priznala. Lebo keď drvič lebky v kombinácii s drvičom prstov nikomu ku zdraviu ešte nepomohol, ale zato je to výborná kombinácia k priznaniu sa k čomu treba - napr. čarami docielila, aby prosperujúce mäsiarstvo v Bratislave skrachovalo, premenila sa na vietor a priniesla chorobu istej pani....., dala chorému masť, ktorou sa natrel a zázračne vyzdravel, zašila ropuche oči vlasmi, aby nejaká pani oslepla, čiže zavinila jej slepotu (diagnóza eňo ňuňo), že na deň sv. Lucie lietala na metle s čertami a čarodejnicami, že počas mučenia cíti, že z nej vyšiel čert, že na deň panny Márie zbierala rosu, aby tak pokazila susede chleba....no debiliny na entú, ale priznal by sa každý, lebo kat mal silné argumenty.

Mňa by, Jozef, zaujímalo, či boli v našom regióne Božie súdy a ktoré exkluzívne praktiky sa využívali. Aby som nešiel do detailov, pre tých, čo nevedia, tak v princípe sa to vyznačovalo nereálnou úlohou pre človeka, ktorú keď (samozrejme) nezvládol, tak to bolo znamenie od Boha, že je vinný a išiel na popravu, akú mu určili (myslím, že to bola exkluzívna a efektívna praktika pri hone na čarodejnicu). Inak kat bol v istom období nečisté remeslo, na okraji spoločnosti, so samostatným otvorom v hradbách, alebo nehodný sedieť v šenku s ostatnými váženými remeslami. Ale jeho job nebolo len týrať ľudí, ale aj zbierať výkaly ľudí popred domy, keďže nebola kanalizácia, robil šarhu, chytal aj hlodavce a iné otravné práčičky. Ale ako som písal, postavenie kata sa menilo v čase a nie každý a v každom meste mal rovnaké postavenie atď.

Ako to vnímal kat? Ako svoju robotu a povinnosť. Ak to neurobí on, tak to urobí kolega. Odsúdeného proste nezachráni, jedine by ho tak mohol nahradiť, ak by robil, čo netreba.

Spracovali: Martin Jánošík a Jozef Majzlan

Zdroj: internet

Knihy sú nemí učítelia

Aulus Gellius

Marec bol vyhlásený za Mesiac čítania na oslavu Dr. Suessa, ktorý sa narodil 2. marca 1904. Bol spisovateľom a ilustrátorom populárnych detských kníh. Napísal niekoľko kníh pre začínajúcich čitateľov, z ktorých najpozoruhodnejšia bola „Jedna ryba, dve ryby, červená ryba, modrá ryba“, vydaná v roku 1960. V roku 1984 dostal Pulitzerovu cenu za prínos k vzdelávaniu detí a ich rodičov. Dnes možno čítanie považujeme za samozrejmosť, no má veľmi dlhú históriu a boli časy, keď čítať vedelo len málo ľudí.

Pred zavedením kníhtlače v 15. storočí boli knihy pomerne drahé a vzácne, ale ako tlačene knihy získavali na popularite, miera gramotnosti začala stúpať. V roku 1892 sa objavili prvé knižné obálky a v 19. storočí začali vydavatelia tlačiť knihy s pevnou väzbou. V dnešnej dobe, aj keď takmer každý vie čítať, ľudia nečítajú a, žiaľ, ako spoločnosť strácame čitateľskú kultúru. Všetci potrebujeme oživiť naše čitateľské návyky.

V našich novinách venujeme pozornosť spisovateľom, ktorí by vás možno oslovili, nakoľko žáner ich príbehov je rôznorodý. Tentokrát sme oslovili spisovateľku, ktorá tvorí pod pseudonymom Dada S. Brezovská.

Čo bolo vašou hlavnou motiváciou pustiť sa do písania kníh?

Nemala som ambície písať. Od detstva som veľa čítala, sriedala témy a žáner a obdivovala autorov, ako dokážu svoje príbehy vymyslieť tak pútavo, že sa nemôžem od nich odtrhnúť. Spisovatelia boli v mojich predstavách polobohovia s obrovským talentom, rozhľadom a vedomosťami a ani mi na um nezišlo, že by som im mohla fušovať do remesla. Lenže osud občas zamieša karty...

Po tridsiatke som sa rozhodla zobudiť svoje driemajúce mozgové bunky a doplniť si vzdelanie. Externé vysokoškolské štúdium som úspešne zvládla, lenže po štátniciach sa môj nabudený mozog nemal čím zaoberať, a tak sa do toho nevyužitého priestoru z ničoho nič nastáhovali štyri priateľky a urobili si v mojej hlave predsvadobnú žúrku. Po niekoľkých prípitkoch si navzájom poprezrádzali svoje tajomstvá a odo mňa chceli, aby som ich zaznamenala. (Nebojte sa, som v poriadku, nie je to diagnóza, toto sa spisovateľom stáva bežne) Dobiedzali, kým som si nesadla a nezačala ich príbehy zapisovať. Takto, bez akýchkoľvek motivácií, plánov a priprav, vznikol prvý rukopis. Ujalo sa ho Vydavateľstvo Ikar a v roku 2014 uzrela svetlo sveta moja prvá kniha s názvom Rozlúčka s (ne)slobodou. V roku 2019 vyšla v druhom vydaní vo Vydavateľstve Maxim.

Nezostalo však iba pri nej, vieme, že vám ich vyšlo viac.

Po Rozlúčke, v ktorej nájdete okrem vážnych aj úsmevné pasáže, som sa pustila do druhého príbehu o obyvateľkách jednej malej bytovky. V ňom je humoru málo, zato som sa doň snažila vložiť veľa nádeje. Túto skutočnosť odráža aj názov. (Vzkriesené nádeje, Ikar, 2017 – pozn. red.) Písanie o

ťažkých ľudských osudoch je psychicky vyčerpávajúce, preto som sa pri ďalšej knihe opäť pokúsila vtipom vyvažovať pochmúrnejšie pasáže. Výsledkom je Kúpeľná se(x)zóna, v ktorej sa dočítate, ako týždenný pobyt v kúpeľoch obráti štyrom hlavným postavám (a nielen im) život naruby. (Vydavateľstvo Bestseller, 2018). Už počas písania tretej knihy sa mi v hlave čoraz viac ozývali hlasy hrdiniek zo Vzkriesených nádejí. Sťažovali sa, že som im dala málo priestoru, a preto by som mala napísať pokračovanie. Presadili si svoje a v roku 2020 vyšlo pod názvom Zaslúžené šťastie. (Vydavateľstvo Enribook). Piaty rukopis momentálne čaká na vydanie a na šiestom pracujem. Dúfam, že aj tie sa budú čitateľom páčiť.

Píšete o odhalených tajomstvách, zložitých vzťahoch a osudových stretnutiach. Tieto témy sa často objavujú v ženských románoch. Je to žáner, do ktorého môžeme zaradiť aj vaše knihy?

Ženský román je zaužívaný názov, nebránim sa tomuto označeniu, hoci sa s ním úplne nestotožňujem. U mnohých ľudí vzbudzuje dojem, že ide o romantický príbeh, ale v mojich knihách veľa romantiky nenájdete. Sú o bežnom živote obyčajných ľudí, ktorýkoľvek z nich môže byť vaším susedom alebo kolegom. Okrem toho nie sú určené výlučne ženám, sú v nich aj výrazné mužské postavy, preto by som bola nerada, keby označenie „Beletria pre ženy“ odradilo pánov čitateľov.

Opisujete v niektorej z kníh skutočný príbeh reálnej osoby alebo sú všetky vaše postavy vymyslené?

Všetky sú fiktívne, ale nie je vylúčené, že niekde žije človek, ktorému sa podobný príbeh stal. Viacero čitateľiek (dokonca aj jeden čitateľ) mi napísalo, že v niektorej z postáv spoznali seba či niekoho blízkeho alebo sa ocitli v podobnej situácii. Niekedy sú to veľmi smutné správy. Život dokáže naložiť ľuďom omnoho viac trápenia ako autor svojim postavám.

Vkladáte do svojich kníh okrem vami spomenutej nádeje aj nejaké poslanstvo?

V každej mojej knihe je medzi riadkami vpísané motto: Nikdy nie je neskoro začať žiť inak. Platí to pre všetky postavy, či už majú dvadsať, alebo osemdesiat. Zmena k lepšiemu môže nastať kedykoľvek, v knihe aj v reálnom živote. Len netreba strácať tú toľkokrát spomenutú nádej.

Kde môžu čítatelia nájsť vaše knihy, prípadne sa s vami stretnúť?

Mám autorskú stránku na Facebooku pod menom Dada S. Brezovská – autorka, <https://www.facebook.com/dada.brezovska.autorka/>, kde zverejňujem úryvky z kníh, súťaže, drobnosti z môjho života a prostredníctvom správ a komentárov komunikujem so svojimi čitateľmi a priaznivcami. Zatiaľ je to jediný spôsob, ako si môžete so mnou poklábosiť, lebo na besedy z osobných dôvodov nechodievam. Knihy sú dostupné v internetových kníhkupectvách a kto má záujem aj o venovanie, môže napísať priamo mne. Mám radosť z každého nového čitateľa.

Na záver sa chcem poďakovať pani Majzlanovej za príležitosť predstaviť vám svoju tvorbu. Všetkým obyvateľom Pravenca želim šťastný život a dobré medziľudské vzťahy.

Spracovala: Mgr. Jolana Majzlanová

Detský maškarný ples na ľade

V zimné mrazivé počasie dňa 21. januára 2024 bolo v Pravenci na Kolónii veselo. Na klzisku sa promenádovalo až 50 masiek, ktoré žiarili šťastím, spokojnosťou a nedočkavosťou, ktorá maska bude viac obdivovaná a ocenená. O túto každoročnú akciu sa postaral Tenisový klub v Pravenci pod vedením Petra Klimanta. Bohatú tombolu pripravili OcÚ Pravenec, Slovaktual, Lesagro, Paspol, potraviny Zapotôčky, Coop Jednota Pravenec, J. K. Vreal, Jozef Ležovič, Milan Bolfík, Jolana Bobocká a František Wessler ml. Komentátorom podujatia bol Julko Gebrlín, hudobný podmaz mal na starosti DJ Urbi. Poďakovanie patrí všetkým organizátorom aj udržiavateľom ľadovej plochy, ktorú aj v neskorých ranných a večerných hodinách pripravovali, čistili a polievali klzisko - Peter Klimant, Jozef Majzlan ml., Mgr. Roman Mik, Ivan Petřík a Stano Kmec. Maskot akcie, Andrea Špeťková Klimantová v oblečení tigrička, obveseloval prítomných. O občerstvenie sa postaral tenisový klub.

Mgr. Jolana Majzlanová

101-ročný súpis zvierat

Jednou z hlavných úloh Slúžnovského, od roku 1925 Okresného úradu v Prievidzi, bolo dohliadať na poriadok a verejný záujem obyvateľov celého regiónu hornej Nitry. Súčasťou tejto úlohy bol aj dohľad nad zdravotnou a veterinárnou bezpečnosťou hospodárskych zvierat. Veď domáca poľnohospodárska výroba bola základnou zložkou obživy prevažnej väčšiny obyvateľov regiónu a zdravotný stav zvierat prvotným predpokladom dostatočného zásobenia mäsom. Preto Slúžnovský úrad v Prievidzi sa prostredníctvom príslušných notárskych úradov začiatkom januára 1923 obrátil na richtárov všetkých obcí, aby spísali počty domácich zvierat chovaných vo svojich sídlach. Cieľom bola aktualizácia veterinárnej štatistiky. Pravenčiansky richtár Vendelín Rendek vyhotovil tento dokument. Počty jednotlivých druhov zvierat sú zaujímavé, no zaslúžia si komentár či vysvetlenie. Kone chovali iba v zámožnejších rodinách na ťažnú prácu. Hovädzí dobytok – voly, kravy a telatá - mali podľa štatistiky takmer v každom dome, aj viacero kusov. Ich úžitok bol viacnásobný – od produkcie mlieka a mäsa až po záprahovú prácu. Prekvapivý je nízky počet oviec, ktoré sú oproti dobytku menej náročné na chov i ustajnenie. Koza, označovaná ako „krava chudobných“, mala tiež iba symbolické zastúpenie v maštaliach. Ktovie prečo tak málo psov chovali v Pravenci? Žeby pre dane, ktoré sa za psa museli obci platiť? Ani mačiek veľa nebolo. Otázkou je, kto za ne chytal myši? Na pravenčianskych dvoroch bol však dostatok rôznej hydiny. A zaujímavá je tiež gramatika dokumentu. Takto sa žilo v Pravenci pred 100 rokmi. (Dokument je zo Štátneho archívu v Trenčíne, pracovisko Archív Bojnice, fond Obvodného notárskeho úradu Nedožery)

Spracoval: Erik Kližan

Sledge hokej

V ulynulom období sme v masmédiách zaznamenali, že parahokej Slovakia získal pekné umiestnenia, napr. druhé miesto parahokejistov na turnaji štyroch krajín pod názvom Memorial „CIAZ“. Slovenská reprezentácia obsadila na turnaji konečné 2. miesto, keď vo finále nestačila na výber Česka hneď v úvodnom zápase. To našich naštartovalo a ďalšie dve krajiny hravo zdolali. Boli to Taliansko a Južná Kórea.

Čo by ste nám povedali k tomuto turnaju?

Bola to generálka na majstrovstvá sveta v Calgary, ktoré budú 3. - 12. 5. 2024. Na samotných majstrovstvách kategórie A bude osem najlepších teamov sveta.

Aby sme predstavili čitateľom, v akých súťažiach / ligách hrajú naši parahokejisti?

Keďže na Slovensku nie je žiadna parahokej liga, tak tri štvrtiny hráčov hrajú za české kluby. Ja hrám za LAPP Zlín. Česká parahokej liga je jediná v Európe.

Máte nejakého obávaného súpera?

Obávaný súper nie je, nakoľko každý zápas začína 0:0. V para lige je šesť celkov založených na profesionálnej úrovni v zložení 15 hráčov a dvaja brankári. Ale naše družstvo súčisto nadšenci (volajú nás rybníkari) je v zložení deväť hráčov a dvaja brankári. A podľa výsledkov môžete vidieť, ako držíme s nimi krok. Samozrejme, treba brať do úvahy aj náš vysoký vekový priemer oproti svetovej špičke.

Napriek postihnutiu evidujete nejaké drobné / väčšie zranenia pri strete so sánkami na ľade?

Všetky zranenia popri klasických sú iba banalita. Veľmi bežné sú vyklbené alebo narazené ramená, polámané prsty, odreniny od hrotov na hokejke a hojenie je 1 mesiac, ale maximálne 5 - 6 týždňov.

Ako realizujete letnú prípravu?

Je realizovaná pomocou posilňovne, sústredení, gymnastiky, streľby na suchom ľade a neodmysliteľne k tomu patrí kondičný tréning na handbiku.

Ako vyzerá mesiac parahokejistu?

No v pondelok a piatok robota, a potom tréning v pondelok a utorok, samozrejme, liga sa hrá vždy cez víkend. Domov sa v najlepšom dostanem raz za mesiac, ak v daný víkend nie je zápas. Hráš na poste útočníka a ako skončila základná časť, začíname vyhrávať ostatné zápasy. Nechcem to zakríknuť, lebo šťastie je vrtkavé. Tabuľku strelcov si nepozerám, ale ako tak premýšľam, mám na konte nejakých 20 bodov. Doposiaľ v hráčskej úspešnosti pretrváva stúpajúca tendencia, už treba len, aby bola aj klesajúca na veku.

Spracoval: Mgr. Roman Mik

Druh	Počet kusov
1. Kone	6
2. Hovädzie	150
3. Ovce	30
4. Kravy	5
5. Čipaniach	35
6. Psi	6
7. Mačky	25
8. Hýpky	180
9. Husi	50
10. Raviče	15
11. Oslor	—
12. Kulič	—

Stromy v okolí
vymaže maškarovaný ples

Jarný detox

So začínajúcou sa jarou prichádza aj ideálny čas na detox celého tela po namáhavej zime. Detox organizmu je vlastne kompletne očistenie tela od všetkých škodlivých látok a toxínov. Na tomto procese sa podieľajú hlavne obličky, pečeň a črevá. V značnej miere sa tejto očisty zúčastňujú aj koža, pľúca a lymfatický systém. Počas zimného obdobia ľudia prirodzene poľavia a zlenivejú. Vtedy telo nemá dostatok pohybovej aktivity, čo môže spomaliť prirodzenú detoxikáciu. Z tohoto dôvodu je jej dobré dopomôcť, a to práve na jar. Okrem toho sa detox odporúča aj po náročnom období spojenom s nadmerným stresom či nedostatkom spánku. Hoci je telo samo osebe schopné detoxu, je prínosné ho občas podporiť, pretože v dôsledku hromadenia toxínov v tele môžu vznikať rôzne komplikácie. Každému vyhovuje niečo iné. Spôsobov, ako detoxikovať organizmus je viac, a tak si každý môže nájsť ten svoj. Môže ísť o krátkodobú detoxikáciu alebo o dlhodobú, ktorá je spojená so zmenou životosprávy. Niekedy stačí vylúčiť určité typy jedál alebo aspoň obmedziť ich príjem. Patria medzi ne napríklad masťné jedlá, cukor a alkohol. Okrem toho treba zvýšiť príjem ovocia a zeleniny, ktoré sú taktiež zdrojom vlákniny. Netreba zabúdať ani na dostatočný pitný režim, ktorý zohráva aj v tomto smere dôležitú úlohu.

Kto sa však cíti na prísnejší detox, radikálnejšou alternatívou je ajurvédská metóda:

- Začnite deň pohárom teplej vody s 1 PL medu a 1 PL čerstvej citrónovej šťavy. Voda by mala byť prevarená, nie však horúca. To povzbudí látkovú výmenu.
- Na raňajky zjedzte iba trochu teplej udusenej zeleniny s korením, ako je zázvor alebo kardamon.
- Každých 30 minút potom pite 2 - 3 hlty (nie viac) prevarenej horúcej vody až do obeda. Ideálne je pripraviť si celú dávku do termosky.
- Na obed sa jedáva čerstvá zeleninová polievka - jeden až dva tanieri - bez mäsa a bez tuku, záväzkou môže byť ryža alebo rezance.
- Po hodine od obeda treba opäť popíjať prevarenú horúcu vodu každých 30 minút až do večere.
- Na večeru opäť čerstvo uvarenú zeleninovú polievku (nie zohrievanú od obeda).

Medzi dôležité faktory v očiste organizmu patrí určite pohyb. Ten by mal byť pravidelný – aspoň párkrát do týždňa. Počas pohybu sa aktivuje činnosť lymfatického systému a zvýši sa vylučovanie toxínov potom a pľúcami. Môžete si vybrať akúkoľvek pohybovú aktivitu, ktorá vás baví. Ideálne takú, aby ste sa poriadne zapotili.

Dôležitý je aj dostatok kvalitného spánku. Je potrebné dbať na to, aby nebol príliš krátky, ale naopak, ani príliš dlhý, ideálnych je približne 7 hodín. Je vhodné vytvoriť si rutinu a chodiť spať aj vstávať v približne rovnakom čase počas celého detoxu.

Túto kúru môžete robiť doma 7 až 14 dní. Nie menej, ale ani viac. Kúru je možné aj opakovať. Následne je vhodné zaradiť aj jeden deň za mesiac ako čistný, aby sa výsledky stabilizovali. Už po týždni sa človek cíti ako znovuzrodený. Blahodarným účinkom detoxu okrem ľahšieho obúvania topánok je pocit novej energie, dobrá nálada, sebaistota a radosť zo života.

Zeleninové polievky vhodné pri ajurvédskom detoxe:

MRKVOVÁ

- Na 2 porcie potrebujeme:
- 2 PL prepusteného masla
 - 500g mrkvy
 - 1 zemiak
 - 50g koreňového zeleru
 - 1 šalotka

- 1 kúsok čerstvého zázvoru
- ¼ PL mletá kurkuma
- ½ PL semeno koriandra – mleté
- 1 dcl jablkovej šťavy
- štipka čierneho mletého korenia
- 2 štipky karí korenia
- 2 šalviové listy
- ½ PL soľ

Príprava:

Šalotku a zázvor očistíme a nakrájame najemno. Mrkvu, zemiak a zeler očistíme a nakrájame na kocky. Maslo rozohrejeme v hrnci, pridáme zázvor a šalotku, trošku podusíme. Potom pridáme mrkvu, zemiak a zeler a krátko popražíme. Zalejeme 0,5 l vody, pridáme jablkovú šťavu, koriander, kurkumu, pod pokrievkou ešte jemne varíme cca 15 min. Polievku rozmixujeme ponorným mixérom a dochutíme karí, mletým čiernym korením a soľou. Listy šalvie krátko opečieme na masle, potom ich necháme na servítku krátko odkvapkať. Polievku servírujeme ozdobenú šalviovým lístkom a posypeme sezamovými alebo slnečnicovými semiačkami.

CVIKLOVO-FENIKLOVÁ

Na 2 porcie potrebujeme:

- 1 PL prepusteného masla
- 2 stredne veľké cvikle
- 1 hlúbik feniklu
- 1 kúsok čerstvého zázvoru
- 1 pásik citrónovej trávy (nemusí byť)
- 1PL anízového semena
- 3 klinčeky
- ½ PL kurkumu
- 1PL soľ
- 1/4PL čierne korenie
- červené korenie
- petržlenová vňať
- trošku citrónovej šťavy
- cibuľa

Príprava:

Zázvor očistíme a nakrájame najemno, citrónovú trávu porežeme po dĺžke. Červenú repu očistíme a nakrájame na kocky, hlúbik feniklu umyjeme a odstránime vonkajšie vrstvy, nasekáme, hlúbik nakrájame na pásiky. Maslo roztopíme v hrnci, pridáme anízové semeno, klinčeky a zázvor. Môžeme pridať cibuľu a krátko popražiť. Ku koreniu pridáme citrónovú trávu a kúsky nasekaného feniklu, spolu popražíme. Potom pridáme červenú repu a pod pokrievkou necháme dusiť cca 5 min. Pridáme fenikel a kurkumu, zalejeme 500 ml vody, osolíme. Pod pokrievkou necháme povariť cca 12 min., kým sa neuvarí červená repa a fenikel. Natrháme petržlenové listy a stonky posekáme. Pred podávaním vyberieme citrónovú trávu, ktorú nepoužijeme. Polievku vložíme do misiek, posypeme vňaťou, namelieme červené korenie a cvrkneme trochu citrónovej šťavy.

Zdroj: <https://www.vasalekaren.sk/cas-na-jarny-detox-prec-by-ste-mali-zvazit-ocistu-organizmu-po-zimnom-obdobi-a438>

<https://www.rajzdravia.sk/jarny-detox-podla-ajurvedy/>

Spracovala: Klaudia Majzlanová

Turistické okienko

Ahojte, turisti, neturisti a aj budúci partáči! Prihováram sa vám po zime, keď sme spali ako medvede a vyšli len na Vyšehrad. Počasie nám celkom prialo a so starým rokom sme sa slušne rozlúčili, tak, ako sa patrí, s pohárikom v ruke. Po tomto výstupe prišla dlhšia prestávka a ako TK sme sa opäť stretli až na členskej schôdzi. Účasť bola celkom slušná, aj sme niečo popili, pojedli. Schválila sa suma za členstvo, prebrali sa plánované akcie a vypočuli sme si aj nášho starostu. Ako TK by sme mohli pomocnými prácami prispieť k fungovaniu našej obce. Myslíme tým napr. hrabanie lístia na cintoríne, vedenie aj detí k turistike a pobytu v prírode. A tak, ako už niekoľko rokov predtým,

Futbalové okienko

Naši futbalisti odohrali nasledovné zápasy:

VII. liga muži

11.11. Pravenec - Bošany	10:0
9. 3. Pravenec - Skačany	1:3
16. 3. Nedožery Brezany - Pravenec	2:0
23. 3. Pravenec - Handlová	4:0

V celkovej tabuľke na 4. mieste s 29 bodmi.

IV. liga - U15 "A" Sever žiaci

V celkovej tabuľke na 8. mieste s 12 bodmi.

Všetkým našim futbalistom prajeme veľa síl a výborné športové výsledky.

Spracoval z <http://www.oblfzprivedza.sk/>: Mgr. Roman Mik

plánujeme zbieranie odpadkov po našom chotári. Pozývame teda všetkých občanov našej dedinky, aby nesedeli doma a pridali sa k nám aj so svojimi deťmi alebo vnúčatami. Ukážeme aj tým najmenším, aké je dôležité starať sa o prírodu a zachovať ju v takom stave, aby sme sa nemuseli za seba hanbiť. Lebo aj v našej obci žijú ľudia, ktorí asi takéto základ v sebe nemajú a vysypať plnú vlečku odpadu do lesa im nerobí žiadny problém. Ja sama to nechápem, ako to niekto dokáže a môže pokojne ďalej spať. A preto by sme sa mali stretnúť vo veľkom počte a týmto ľuďom ukázať, ako sa to robí, a ako sa odpadky zbierajú, nie vyhadzujú. Naučme naše deti milovať a chrániť prírodu, čo týmto ľuďom zjavne nebolo dopriate. Akcia sa bude pravdepodobne konať v apríli na Deň Zeme, ale to ešte spresníme. Turistiky sú plánované na každý mesiac, miesto aj dátum budú uvedené na našej stránke. Tešíme sa na každého z vás, nikoho v lese nenecháme, a aj keď idú o nás chýry, že ideme rýchlo, na každého čakáme a domov sa vraciame vždy všetci.

TK Pravenec Lýdia Mendelová

Nikdy nestratíš nikoho, koho nosíš vo svojom srdci. Možno stratíš jeho prítomnosť, hlas, jeho vôňu. Ale to, čo si sa od neho naučil, čo zanechal v tvojom srdci, to nestratíš nikdy.

Anna Filkornová	73r.	Pravenec 231
Drahoslav Richter	83r.	Pravenec 363
Milan Müller	80r.	Pravenec 107

Milí budúci priatelia a všetci známi, tak už som konečne medzi vami.

Tobiáš Dubec	december 2023
Tímea Kurinová	február 2024

Vaše nápady, pripomienky, postrehy a príspevky radi uvítame aj v nasledujúcom čísle.

S vašou spoluprácou bude čítanie našich novín pestrejšie a zaujímavejšie pre všetkých.

Vašu poštu prijímame: V obecnej schránke, ktorá je umiestnená na OcÚ Pravenec a v časti kolónia v obecnej knižnici. Na e-mail: pravencan@centrum.sk

Pravenčan(ka) - noviny pre občanov a priateľov obce Pravenec, EČ: EV50/08, ISSN 1337-8457

Vydáva - Obec Pravenec, 972 16 Pravenec 208, IČO: 00318434, nepredajné. Redakčná rada si vyhradzuje právo na konečnú korektúru a redigovanie - úpravu textov. Nevyžiadané rukopisy, fotografie a kresby redakcia nevracia. Za pochopenie ďakujeme.

Redakčná rada - Predseda: Marián Kmetko, šéfredaktorka: Mgr. Jolana Majzlanová, členovia: Klaudia Majzlanová, Jolana Bobocká, Mgr. Petra Kašiaková Mgr. Roman Mik, Ing. Miroslav Dzina.

Grafická úprava - Mgr. Roman Mik. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Akékoľvek rozmnožovanie časti alebo celku textov, fotografií, grafiky akýmkoľvek spôsobom, v slovenskom, ale aj v inom jazyku bez písomného súhlasu vydavateľa je zakázané. Fotografie sú chránené autorským zákonom. Podpísané články vyjadrujú názory autorov a nemusia byť totožné so stanoviskom redakcie a vydavateľa.